
Mírové operace: terminologická výzva mezinárodnímu společenství v období kooperace po skončení studené války

Timothy L. Thomas

Mírové operace byly v období studené války často interpretovány jako prostředek Spojených národů k usměrňování nebo k příležitostnému řešení krizí, jak tomu bylo například na Kypru. Proti sobě stojící strany zvaly mírové síly OSN po skončení bojů. Mírové síly se potom ujaly role pozorovatelů a monitorovaly již uskutečněné ukončení bojů a odpoutání jednotek, a to většinou v oblastech mimo životní národní zájmy Spojených států a Sovětského svazu. Existovaly i výjimky jako v případě rozmístění sil na Sinaji na podporu izraelsko-egyptského mírového urovnání, ale takovéto případy byly velmi vzácné. Úloha mírových jednotek připadala většinou menším státům a často státům neutrálním.

Z hlediska mírových operací konec studené války přinesl rozšíření role OSN. Současně se i zvětšila důvěra vkládaná do dvou bývalých supervelmocí, které nyní společně vystupovaly v celé řadě mezinárodních aktivit snažících se zastavit lokální konflikty a zvládnout nepokoje mezi státy v oblastech, které byly kdysi výlučnou doménou supervelmocí. To platí především o jejich spolupráci v otázkách evropské bezpečnosti. Všechny tyto tři síly – tzn. OSN a obě supervelmocí – se snažily dát otázku vzájemného zájmu do širšího evropského kontextu a spolu s ostatními státy usilovaly o to, aby se mezinárodní spolupráce v mírových operacích stala bodem programu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. To je zvláště důležité, neboť OSN je přímo žalostně nepřipravená zvládat mírové operace vlastními silami a pokusy o společné americko-ruské akce jsou velice omezené.

Závažným problémem, který od počátečního pokusu až dodnes nebyl uspokojivě zvládnut, je otázka společné terminologické a koncepční definice role a funkce vojenských sil při mírových operacích, a to zvláště v případech, kdy tyto operace v důsledku zhoršující se situace eskalují. Cílem tohoto článku je soustředit se právě na tento problém.

V současné době neexistuje koordinační útvar, jenž by byl odpovědný (s americkým a ruským příspěvkem) za definování pojmů, kterých v souvislosti s mírovými operacemi stále přibývá. Jsou to pojmy jako například preventivní diplomacie, peacekeeping, peace enforcement, peacemaking, conflict resolution a mnoho dalších. Požadavek definovat nový terminologický lexikon mírových operací, jenž by se vztahoval ke koncepci Ruska, USA i OSN, a to zvláště v otázce úlohy a rozmísťování vojenských sil, je jedním ze základních kroků, které musejí být učiněny dříve, než před světovým společenstvím vyvstanou nové výzvy.¹

Dnešní situace a její souvislosti

Konec studené války vyvolal prudké změny v mezinárodním prostředí, kde se uskutečnila řada mírových operací. Společně s rostoucí rolí OSN se objevuje i mnohem efektivnější účast USA a Ruska na mírových operacích. Kromě toho rozsah misí s mandátem OSN se rozšířil za striktní vymezení na oblast peacekeeping a humanitární pomoci a došláhl charakteru peace enforcement.

Kolektivní bezpečnost nahradila blokovou bezpečnost v nynějším světovém „nepořádku“, kdy se mezinárodní společenství snaží obnovit mír a potrestat agresí. Současně se mezinárodní terorismus, který po pádu komunistické moci ve střední a východní Evropě ztratil hodně ze své infrastruktury, chopil ostří etnických konfliktů a mífí jím proti mezinárodnímu právu, Chartě OSN a Pařížské chartě. Jednou přijatá koncepce nezasahování do vnitřních záležitostí nezávislých států vlastně otevřela cestu k tomu, že jen nelehko a váhavě se uznává, že mezinárodně sankcionovaná intervence ve formě nátlakové diplomacie může být jediným nástrojem k zabezpečení pořádku a veřejného blaha a k nastolení legitimacy v celé řadě situací, obsahujících vážná rizika eskalace a internacionalizace.

Edward Kolodziej zdůraznil, že takovéto situace vyžadují hlubokou analýzu regionálních konfliktů a použití vhodných prostředků k zlepšení situace v oblasti konfliktu. Vhodné řešení závisí na „závažnosti, charakteristických rysech a časové podmíněnosti“ konfliktu. Tyto znaky jsou zase podmíněny sklonem proti sobě stojících stran sáhnout k použití síly nebo sáhnout k hrozbě použití síly.² Kolodziej používá termín „nevyzrálá anarchie“ (immature anarchy) pro ty situace, kdy se konflikt již rozhořel a kdy řízení konfliktu a jeho řešení nejsou vhodné pro peacekeeping, tj. kdy probíhají konflikty, v nichž válčící strany nejeví společný zájem na ukončení boje a na přítomnosti mírových sil jako na prostředku k řízení a řešení konfliktu. Peacekeeping může fungovat jedině tehdy, když takováto „nevyzrálá anarchie“ má strukturu a obsah. Mohou zde být zahrnuty úlohy spojené s humanitární pomocí a dokonce i s peace enforcement, což závisí i na situaci a na závazcích a odpovědnosti mezinárodního společenství.

Celkově takovéto mise zahrnují širokou škálu opatření, která jsou teoreticky dostačující k zajištění bezpečného a stabilního základu pro mír, pořádek, hospodářské zotavení a fungování občanských institucí. To, co odlišuje tyto mise jednu od druhé, je povaha použitých prostředků a metody jejich použití. Jednotky mírových operací první generace mohou být definovány jako lehká pěší policie, sledující dodržování ukončení palby. Útvary jednotek peacekeeping nebyly na územích, kde panovala „nevyzrálá anarchie“, rozmístěny bez souhlasu všech stran a bez dohody bojujících stran o zastavení nepřátelských akcí. V současnosti mnoho vědců předvídá, že druhá generace sil mírových operací bude mít nové poslání – přesáhnou totiž rozsah peacekeeping. A proto Tito vědci požadují, aby se zmíněné síly adaptovaly na komplexnější, dynamičtější a výbušnější mobilní mise humanitární pomoci a peace enforcement. Tím zase roste cena spolehlivých bojových schopností, kombinovaných zbraní, velení, kontroly, komunikací a zpravodajství [C3I]. Jak ukázal příklad Somálska, objevuje se také otázka, kdy a kde budeme v budoucích konfrontacích schopni použít rozhodující síly.

Terminologické dilema

Spojené vojenské operace, takové, jaké byly nastíněny výše, budou vyžadovat společnou terminologii. Význam terminologie je zdůrazňován pokaždé, když se sejdou delegace k projednání problémů a koncepcí spojených s mírovými operacemi a zjistí, že společná slova mají různé významy. To souvisí s kulturám, historickým, politickým i vojenským kontextem, ovlivňujícím proces myšlení a pojmenovávání u každého národa. Terminologie je také důležitá proto, že vyřešení mnohých výzev z jiných mírových operací závisí na počátečním vyjasnění tohoto okruhu problémů.

Kořeny problému spočívají v tom, že doslovný překlad slova z jednoho jazyka do druhého nepřenese vždy přesný význam spojený s tímto termínem. Dva z důvodů, proč tomu tak je, jsou následující: diplomaté či vojenští specialisté měli v období studené války omezenou možnost o pojmech diskutovat, a proto se obě strany dívaly na pojmy skrz svá ideologická prizmata. V důsledku toho došlo k tomu, že si národy vytvořily odlišná lexika. Výsledkem je potom to, že se překladatelé a tlumočníci cítí často zcela ztraceni kvůli slovům a potřebě vysvětlovat pojmy za slovy, aby vyjádřili přesný smysl.

Nejlepším příkladem zmatení v oblasti vojenské terminologie z dob studené války je termín doktrína. Při doslovném překladu může být toto slovo přeloženo za použití ruského slova

doktrína a anglického slova doctrine. Ale pro slovo doktrína v ruštině je americkým ekvivalentem pojem strategie národní bezpečnosti (national security strategy), zatímco anglickým ekvivalentem k uvedenému ruskému termínu je pojem military art, čili vojenské umění.

Bohužel také termíny peacekeeping, peacemaking a peace enforcement jsou různě překládány a mají různé významy v angličtině i v ruštině, i když ne tak rozdílné, jako je tomu u pojmu doktrína. Tyto termíny byly právě nedávno definovány ruskými a americkými odborníky a odborníky OSN.³ Obvyklým požadavkem je vytvořit při nejbližší příležitosti společný tým, který by zpracoval významy slov a jejich pojmy, aby vyřešil ty nezákladnější problémy, na nichž závisí velice mnoho. Budeme-li spolu hovořit, aniž bychom si vzájemně naslouchali, potom další příležitosti, kdy se budeme muset rozhodnout, budou poznamenány mnoha zpožděními v časovém plánu. Až dosud totiž OSN, USA i Rusko definovaly tyto pojmy izolovaně – jeden bez druhého.⁴

Definování terminologie mírových operací

Potřeba rychlého rozvoje přesného společného terminologického lexika mírových operací se projevila zvláště naléhavě v souvislosti s válkou na území bývalé Jugoslávie. Svět zjistil, že podobně, jako se změnila úloha a různé použití síly k zvládnutí krize v Bosně a Hercegovině, tak se též změnilы významy termínů souvisejících se silami, od nichž se požadovalo zvládnutí každé nové fáze konfliktu; hovoříme tedy o tzv. peacekeepers, peace enforcers, conflict managers nebo terminators. Kdy a za jakých podmínek se vyvíjely nové kategorie? Každý termín s sebou nese mentální image a definici sil OSN, USA i Ruska, jejichž image i definice jsou někdy shodné, ale někdy protikladné.

Abychom dokumentovali tento bod, musíme alespoň stručně prozkoumat koncepci a definice termínů peacemaking, peacekeeping a peace enforcement. Toto bližší prozkoumání nám ukáže zmatek a nejasnosti, které se dostaly do procesu mírových operací tím, že o definicích bylo rozhodnuto jednostranně. Tento zmatek pochází z toho, že termíny jsou definovány pomocí rozdílných národních prizmat, že se míchají vojenské a politické pojmy a že nebyl vypracován moderní soupis těchto termínů. Absence společného postupu pak měla ten výsledek, že pod jedním termínem máme různé definice a že později bude třeba značných nákladů či námahy na nápravu tohoto stavu.

Zkoumáme-li jakýkoli ruský návrh na mírovou operaci, musíme si uvědomit další důležitou skutečnost, a to, že s čímkoli Rusové souhlasí (kdo sestaví jednotky, podmínky intervence, terminologii atd.), se může vrátit „bumerangovým efektem“ zpět a vyvolávat vedlejší problémy. Ve své ochetě podporovat některé akce budou proto mnohem opatrnější a rezervovanější než Západ.

Dříve, než se zaměříme na definice a terminologii mírových operací OSN, USA a Ruska, je třeba se zmínit o použitých pramenech. U definic OSN odkazujeme na brožuru Butruse Butruse-Ghálího s názvem Agenda pro mír. Z toho zcela jasně vyplývá, že jejich podstata je značně politická, ačkoli se vztahují k vojenským aspektům. Definice USA byly vypracovány vojenskými odborníky z Departmentu armády Ministerstva obrany a ze Společného štábu a byl dán souhlas k tomu, aby tyto termíny byly používány při neformálních rozhovorech s ruskými delegacemi. Ruské termíny byly získány na nedávné konferenci v Moskvě, kde je používali přítomní ruští vojenští odborníci. Není známo, do jaké míry jsou tyto termíny oficiální, avšak z rozhovoru se členem právního odboru Ruské armády vyplynulo, že tyto definice „jsou velmi blízké oficiálním ruským vojenským definicím“.

Peacemaking, peacekeeping, peace enforcement

Prvním termínem, který budeme definovat, je peacemaking. Definice zmíněných tří stran se liší co do délky definice, ale co do podstaty se liší jen málo. OSN definuje peacemaking jako „akci, která přivede nepřátelské strany k dohodě, a to především takovými mírovými prostředky, jaké se uvádějí v kapitole VI Charty OSN“⁶ s názvem Pokojné řeše-

ní sporů. V článku 33 § 1 se říká: „Strany v každém sporu, jehož trvání by mohlo ohrozit udržení mezinárodního míru a bezpečnosti, budou nejprve usilovat o jeho řešení vyjednáváním, šetřením, zprostředkováním, řízením smírčím, rozhodčím nebo soudním, použitím oblastních orgánů nebo ujednání nebo jinými pokojnými prostředky podle vlastní volby.“⁷

Peacemaking je definován Ministerstvem obrany USA jako „akce vedoucí k dohodě mezi nepřátelskými stranami, a to zvláště takovými mírovými prostředky, které jsou předvídaný v kapitole VI Charty OSN. Proces urovnání a ukončení sporu a vyřešení otázek vedoucích ke konfliktu, především za použití diplomacie, zprostředkování jednání nebo jiných forem mírového řešení...“⁸

Podle Rusů jsou peacemaking „akce, které mají přesvědčit většinou mírovými prostředky nepřátelské strany, aby přistoupily k dohodě, jak je specifikováno v kapitole VI Charty OSN“.⁹ Ruská definice používá pojem ustanovení mira (anglicky establishment of peace) ve smyslu peacekeeping.

Další formou mírových operací – a to jednou z těch, kde jsou značné odlišnosti – je peacekeeping. Peacekeepers jsou povoláváni na pozvání obou stran, aby monitorovali zastavení palby nebo odpoutání nepřátelských stran. Některé z těchto akcí mohou být uskutečněny za přítomnosti peacekeepers, což je například:

- humanitární pomoc (neofenzivní, nedefenzivní),
- ekonomická blokáda (neofenzivní, ale vykonávající nátlak na systém),
- blokáda zbraní (neofenzivní, defenzivní opatření k tomu, aby se zmenšil tok zbraní),
- kauterizace nebo vyloučení (neofenzivní, defenzivní akce k ochraně určité oblasti nebo minority jako např. jednotky OSN určené k ochraně),
- vojenský tlak nebo nátlak (neofenzivní, ale vykonávající tlak na politické a vojenské vedení státu tím, že je mateřská letadlová loď umístěna u pobřeží jedné nebo obou nepřátelských zemí),
- zóny bez leteckého provozu (mohou být ofenzivní nebo defenzivní).

OSN a Rusko definují peacekeeping následovně.

Definice OSN: „... rozmístění jednotek OSN v oblasti se souhlasem všech zúčastněných stran. Toto rozmístění zpravidla zahrnuje příslušníky vojenských sil a/nebo policejních sil OSN a často také civilní pracovníky. Peacekeeping jsou technická opatření, kterými se rozšiřují možnosti jak pro předcházení konfliktům, tak pro nastolení míru.“¹⁰

Ruská definice: „... kombinované síly a prostředky dočasně vytvořené nezávislými státy za účelem oddělení válčících stran a společné vypracování řešení ozbrojených konfliktů politicko-vojenskými prostředky.“¹¹

Ruská definice byla převzata z návrhu ruské vojenské doktríny z května 1992. Na ruské konferenci o peacekeeping v říjnu 1993 byla předložena následující, snad autoritativnější a běžnější definice:

„... opatření pro přítomnost OSN v určité oblasti, na němž se shodly všechny zúčastněné strany. Toto opatření zpravidla zavazuje OSN k rozmístění vojenských nebo policejních příslušníků a v některých případech i civilních zaměstnanců.“¹²

Pro tuto definici Rusové použili termín *podděržanije mira* (peace maintenance).

Na rozdíl od těchto dvou nejčastěji používaných definic pojmu peacekeeping USA rozdělily tento pojem do dvou odlišných částí – tradiční a „intenzivnější“.

Tradiční definice: „... rozmístění přítomnosti OSN, regionální organizace nebo koalice v oblasti se souhlasem všech stran, kterých se to týká, zpravidla se zahrnutím regionální organizace OSN nebo koaličních vojenských sil a/nebo policie a civilních pracovníků. Nebojové vojenské operace (s výjimkou sebeobrany), které jsou podnikány vnějšími silami se souhlasem všech větších válčících stran a které jsou určeny k monitorování a k usnadnění realizace stávající dohody o příměří k podpoře diplomatického úsilí o dosažení politického urovnání sporu.“¹³

„Intenzivnější“ definice: „... vojenské operace uskutečněné se základním souhlasem všech větších válčících stran, ale které jsou komplikovány následnou nesmiřitelností jedné nebo více válčících stran, slabým velením a kontrolou válčících sil a podmínkami nezá-

konnosti, banditizmu nebo anarchie. V takovýchto podmínkách jsou síly peacekeeping zpravidla oprávněny k tomu, aby použily síly k sebeobraně a k obraně poslání, k němuž jsou určeny, což může zahrnovat monitorování a realizaci existujících dohod o příměří a podporu diplomatického úsilí o dosažení politického urovnání, nebo podporování a ochranu úsilí o humanitární pomoc."¹⁴

Americká zkušenost s událostmi v bývalé Jugoslávii a nynější situace v Somálsku a na Haiti – jak se zdá – ovlivnily další vývoj těchto pojmů.

Pravděpodobně nejobtížnější je definování toho, co je známo jako peace enforcement. Terminologický přechod od peacekeeping k peace enforcement může nastat, když selže ukončení bojů, anebo když selžou akce, které měly oddělit jednotlivé strany, a když boje pokračují i za přítomnosti peacekeepers. Termín peace enforcement v sobě zahrnuje i vojenskou intervenci.

Peace enforcement je termín, jenž nebyl oficiálně definován v brožurce Agenda pro mír. Přesto § 44 této brožury pojednává o roli jednotek peace enforcement. Butrus-Ghálí zde doporučuje, aby „*rada zvážila použití jednotek peace-enforcement*“, které by měly být „*k dispozici na vyzvání a které by se sestávaly z jednotek, jejichž příslušníci se dobrovolně přihlásí k této službě. Tyto vojenské síly by byly vyzbrojeny těžšími zbraněmi než síly peacekeeping a bude zapotřebí, aby prodělaly extenzivní přípravný výcvik v rámci svých národních vojenských sil... Jejich použití by mělo být oprávněno jako provizorní opatření na základě článku 40 Charty.*“¹⁵ Tento článek se nachází v kapitole VII Charty OSN s názvem Akce při ohrožení míru, porušení míru a činech útočných. Dalším důležitým článkem v kapitole VII je článek 41, který pověřuje Radu bezpečnosti, aby „*rozhodla, jakých opatření nezahrnujících užití ozbrojené síly má být použito, aby jejím rozhodnutím bylo dodáno účinnosti...*“¹⁶, a článek 42, který stanoví, jestliže se akce podle článku 41 „*ukáží nedostatečnými, může [Rada bezpečnosti] podniknout takové akce leteckými, námořními nebo pozemními silami, jaké považuje za nutné k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti*“.¹⁷

Podle Spojených států je peace enforcement „*vojenská intervence uskutečněná na základě pověření Rady bezpečnosti OSN, včetně užití síly nebo hrozby použití síly, k nátlakovému užití vojenské síly, k vynucení toho, aby bylo vyhověno mezinárodním rezolucím, mandátům a sankcím k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, nebo k poukázání na porušování míru nebo na akty agrese*“.¹⁸ Rusové definují tento termín jako „*nasazení vojenských prostředků za účelem nastolení míru v oblastech konfliktu (mezinárodního i domácího)*“.¹⁹ Ruský termín je prinuždění k míru (coercion to peace).

Akce peace enforcement v tom smyslu, jak je definují OSN a USA, podporují nespecifikované vojenské akce, a to v případě USA prostřednictvím „*intervencí k obnovení míru silou*“ a v případě OSN takovými akcemi, „*kteří mohou být nezbytné k udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti*“. Obojí výše zmíněné se zřejmě shoduje s ruskou definicí, která byla použita na nedávné konferenci v Moskvě, ačkoli pouze americká definice používá explicitně pojem intervence. Je skutečně zajímavé, že ruská definice výslovně zdůrazňuje použití termínu peace enforcement v mezinárodním i vnitrostátním měřítku. Více informací, a to i pokud se týká definic, budeme mít pravděpodobně k dispozici až po setkání ruské 27. motorizované divize s americkou 3. pěší divizí, které se uskutečnil v prosinci 1993 a projedná spojená cvičení peacekeeping. Bude zajímavé, ukáže-li se specificky vojenský aspekt v oblasti terminologie, což se projeví při definování mírových operací současně v mezinárodním (OSN) a vnitrostátním smyslu. Co znamená pojem vnitřní peace enforcement (domestic peace enforcement)?

* * *

Shrneme-li naše poznatky, zdá se jasné, že pojmy peacemaking, peacekeeping a peace enforcement, i když ještě nejsou zcela ustálené, mají své specifické významy, což závisí na tom, která organizace nebo země tyto pojmy definuje. Dnes se však nelze spokojit se situací, pochopitelnou v době studené války. Svět dospěl k integrovanosti a provázanosti a jeho úkolem je podporovat mírové operace. Velmi nutně je zapotřebí vytvořit společný výbor,

jenž by se zabýval pojmy a významy, a tak by zabezpečil mezinárodní terminologický fond klíčových mírových operací. Bez takového fondu budou zainteresované státy rozdílně interpretovat společné úkoly (viz poznámka ¹). A to se týká nejen Rusů a Američanů, ale všech zemí celého světa.

Každému z našich vojáků musí být zcela jasné, jaké akce jsou při peacemaking, peacekeeping a peace enforcement možné a jaké nikoli. Akce účastníků na úrovni peace enforcement a často i na úrovni peacekeeping (a to dokonce akce soukromých osob a seržantů) mohou získat strategický význam. Vojsko musí být důkladně informováno a instruováno a musí podávat hlášení o podniknutých akcích; je zapotřebí, aby plány nepředvídaných událostí omezily ztráty, které by jim či ostatním zúčastněným stranám mohly vzniknout díky nepředloženým akcím, a proto musí být terminologie týkající se vojenských úkolů jasná, přesná a srozumitelná i sousedním jednotkám jiné národnosti.

Terminologie je schopna pevně spojit úkoly a výzvy, před nimiž stojí a jimž čelí mezinárodní společenství ve snaze po sjednocení a po ukončení bojů v oblastech konfliktu. Bez společné terminologie by vojáci pokračovali v hovoru a mýjeli by se přitom tak, jak to dělali za studené války. Vojenské doktríny by byly nekompatibilní a některé zúčastněné strany by nepochopily úlohu vojenských sil. Nebylo by také možné vypracovat společné příručky. Armáda by proto měla nyní vytvořit společnou pracovní skupinu a vyškolit ji k tomu, aby sestavila společnou akční (taktickou) příručku, technický manuál (rádio, frekvence, instrukce atd.), operačně strategické varianty pro potřeby vojenských sil, společné plány pro výcvik příslušníků a zaměstnanců a plány pro provádění společných cvičných manévřů. Tato skupina by měla být využita nejen k tomu, aby pomáhala mírovým operacím, ale aby poskytovala i jiné druhy humanitární pomoci.

Vzhledem k rychlosti změn v mezinárodním systému nemůžeme na takovouto spolupráci déle čekat. Jinak by se totiž mohly začít naplňovat jiné scénáře – začali by se vyhledávat noví partneři, regionální aliance by mohly změnit své strategie nebo OSN by mohla změnit svůj nynější mandát k dodržování práva, pořádku a stability ve světě. Je třeba také připomenout, že vojenská síla pouze usnadňuje politické procesy, ale nenahrazuje je. V dnešním světě musejí politici a vojáci spolupracovat mnohem těsněji než kdykoli dříve, aby se přerušil cyklus násilí, které vypuklo.

Splnění těchto úkolů pod mandátem OSN a s pomocí USA a Ruska není jednoduché. Kromě problémů, zmíněných výše, je zde řada dalších, které budou překážet kooperaci a porozumění. Bez ohledu na jejich velikost je však třeba ihned tyto problémy řešit. USA a Rusko musejí využít výhod v těch oblastech, kde mají převahu, a to v co největším rozsahu. Jednou z principiálních výhod je to, že oba státy mají zdroje k tomu, aby se tohoto poslání mohly zhostit. Vedle možnosti zvolit si společnou práci v National Training Center je zde také možnost provést společnou simulaci, a tak zjistit, do jaké míry jsou výše pojmenované problémy skutečně realistické a obtížné a v čem by měla spočívat podstata skutečné budoucí spolupráce. Na základě tohoto poučení by měly být obě země lépe kvalifikovány k tomu, aby napomáhaly OSN k řešení lokálních konfliktů, které nám budou hrozit asi i v 21. století.

¹ Mohly by to být následující úkoly a výzvy:

- adaptace ruské vojenské doktríny (a strategie národní bezpečnosti USA) na rozšiřující se roli OSN ve sféře peacekeeping a agenda for peace;
- hledání dlouhodobé základny pro rusko-americkou spolupráci během operací OSN v přechodných mezinárodních podmínkách;
- prozkoumání otázky vytvoření společného štábu a manuálů polních směrnic k usnadnění vojenské kooperace a interakce pod zastížením OSN;
- vyhýbat se tomu, být zatažen do vnitřních záležitostí suverenity cizího státu;
- bojovat proti „nevyzrálé anarchii“ v situacích, kdy se rozvíjí konflikt a kdy řízení konfliktu není schopné přijmout peacemaking, peacekeeping nebo peace enforcement.

K dalším úkolům a výzvám viz článek Grau, L.: *After the Cold War: New Approaches to Combined Operations*. Foreign Military Studies Office, March 1992.

² Viz Kolodziej, E. A.: Coping with Regional Conflict: A Global Approach. Přednáška přednesená na 1992 Annual Meeting of the Northeastern Political Science Association, Boston, Mass., November 12–14, 1992, s. 1–15.

³ Obtížnost překladu byla dokázána přezkoušením několika nejlepších amerických překladatelů a tlumočnicků z angličtiny do ruštiny, včetně překladatelů vlády USA, OSN, FBIS a NATO. Tito odborníci sdělili v dubnu 1993, že například neznají žádný ruský výraz pro termín peace enforcement kromě hybridu sestaveného z jiných pojmů. Jestliže překladatelé této úrovně nemohou termín ani přeložit, potom si můžeme lehce představit obtíže, které má druhá strana při chápání jejich významu a pojetí.

⁴ Je užitečné se podívat na jeden příklad, který se týká terminologie užitá v Kanadě, v zemi, která je velmi ceněna pro svou podporu poskytovanou mírovým operacím. Canadian Defence Quaterly nedávno publikoval krátkou stať od G. P. Armstronga. Jeho definice, vypracované přibližně před půl rokem, se výrazně liší od terminologie, která je použita v tomto článku, a ukazují, jak je obtížné udržet krok s nejnovějšími interpretacemi těchto termínů a nalézt společné denominátory. Armstrong zaznamenal, že operace peacekeeping mohou být kategorizovány podle toho, zda strany souhlasí se zastavením bojů, či nikoli. Podle tohoto pojetí je třeba brát v úvahu dvě skupiny, a to politické vedení a ty, kdož sami bojují. Armstrong tak rozčlenil operace peacekeeping na tři různé typy, na peace maintaining, peace enforcing a peace making. Tyto termíny potom definuje následovně:

1) Peace maintaining – politici a vojáci souhlasí se zastavením násilí. Cílem peacekeepers je udržet mír, který právě je. Mohou být lehce ozbrojeni.

2) Peace enforcing – vojáci odmítají zastavit palbu. Úlohou peacekeepers je zastavit násilí, aby se mohl uskutečnit politický proces. Musí být dobře vyzbrojeni a připraveni použít násilí k potlačení vojáků.

3) Peace making – politici i vojáci chtějí bojovat. Peacekeeping zde znamená válku za uplatnění mezinárodních rezolucí. Musí být mimořádně vyzbrojeni těžkými zbraněmi. Z této oblasti máme málo příkladů, neboť k těmto operacím jsou předpokladem neobvyklé okolnosti.

Zde Armstrongova definice peace maintaining připomíná americkou definici pro peacekeeper, jeho definice pro peace enforcer připomíná naši definici pro peace enforcement a jeho definice pro peace making připomíná to, co nazýváme conflict resolution. Žádná z Armstrongových definic neodpovídá současné definici USA pro peace-making.

⁵ Mírové operace definuje US Army jako „vojenské nebo paravojskové akce podniknuté na podporu procesu peacemaking“. Autor tohoto článku neměl dosud k dispozici armádní příručku pro mírové operace (Army's peace operations manual, FM 100-23), kde mohou být aktuálnější definice.

⁶ Boutros-Ghali, B.: An Agenda for Peace (Zpráva generálního tajemníka OSN z 31. ledna 1992). OSN, New York 1992, s. 11.

⁷ Charta OSN, s. 19.

⁸ Definice ředitele pro demokracii a peacekeeping Ministerstva obrany USA (Assistant Secretary of Defense for Democracy and Peacekeeping), 19. listopadu 1993.

⁹ Terminology, Basic Understanding, and Definitions. In: První ruská vědecko-praktická konference Peacekeeping, problémy a řešení (Peacekeeping, Problems and Solutions), Moskva, říjen 1993.

¹⁰ Boutros-Ghali, B.: cit. dílo.

¹¹ Definice byla převzata z vojenského periodika Military Thought (zvláštní číslo), vydaného v ruštině, květen 1992, s. 10.

¹² Peacekeeping, problémy a řešení (Peacekeeping, Problems and Solutions): cit. dílo.

¹³ Definice ředitele pro demokracii a peacekeeping Ministerstva obrany USA (Assistant Secretary of Defense for Democracy and Peacekeeping).

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Boutros-Ghali, B.: cit. dílo, s. 26–27.

¹⁶ Charta OSN, s. 23.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Definice ředitele pro demokracii a peacekeeping Ministerstva obrany USA (Assistant Secretary of Defense for Democracy and Peacekeeping).

¹⁹ Peacekeeping, problémy a řešení (Peacekeeping, Problems and Solutions): cit. dílo.

Poznámka: Stať byla přeložena z Foreign Military Studies Office, listopad 1993.